Opinienota

Zaaknummer: 70983-2024

Auteur	:	Ilse Vos & Tjeu Oomen
Domein	:	Dienstverlening & Sociaal
Team	:	Vastgoed, accommodaties en facilitair & Sociaal Beleid
E-mail	:	Ilse.vos@gemeentemaashorst.nl
Port.	:	H.W. van den Broek

Aan de leden van de gemeenteraad van Maashorst.

Onderwerp
Buitensportaccommodatiebeleid

Mening geven over

---

1. Efficiënt gebruik van de buitensportaccommodaties
2. Samenwerking tussen gemeente en buitensportverenigingen
3. Koppeling van huurtarief aan de normering
4. Inzet op duurzaamheid

Inleiding
Op 19 december 2024 is de gemeenteraad tijdens een raadsinformatieavond geïnformeerd over het buitensportaccommodatiebeleid dat momenteel wordt opgesteld. Aanleiding voor het buitensportaccommodatiebeleid is de grote diversiteit in afspraken omtrent tarieven, normering en eigendomssituaties die er nu binnen de gemeente Maashorst als gevolg van de gemeentelijke herindeling.

Het buitensportaccommodatiebeleid wordt gebaseerd op een aantal concept-beleidsuitgangspunten welke nog vastgesteld moeten worden. Binnen deze uitgangspunten zijn er keuzemogelijkheden ten aanzien van het ambitieniveau en de rol van de gemeente.

De concept beleidsuitgangspunten zijn:

1. We stimuleren doelmatig, effectief en efficiënt gebruik van de buitensportaccommodaties
De gemeente vindt het belangrijk dat de buitensportaccommodaties optimaal gebruikt worden. We stimuleren de concentratie van voorzieningen en activiteiten.

Onze doelstellingen hierbij zijn:

- Optimaliseren van het gebruik: verhogen van de bezettingsgraad van de buitensportaccommodaties.
- Versterken van de gemeenschap: accommodaties als ontmoetingsplaatsen voor diverse doelgroepen en activiteiten.

2. De buitensportaccommodaties zijn laagdrempelig beschikbaar

Buitensportaccommodaties zijn laagdrempelig beschikbaar, waardoor ze toegankelijk zijn voor meer doelgroepen dan alleen de leden van de betrokken sportverenigingen. Dit sluit aan bij onze ambitie om open sportparken te realiseren.

Onze doelstellingen hierbij zijn:

- Vergroten van de toegankelijkheid voor andere maatschappelijke en (semi) commerciële organisaties en activiteiten.
- Stimuleren van diverse activiteiten door de buitensportverenigingen.
- Bevorderen van de sociale cohesie.

3. Bestuur en beheer is goed en duidelijk geregeld

Ons uitgangspunt is dat de hoofdhuurder van een buitensportaccommodatie altijd een sportvereniging is. Dit zorgt voor een solide basis voor het beheer en onderhoud van de faciliteiten. Door verantwoordelijkheden bij maatschappelijke organisaties neer te leggen, bevorderen we de betrokkenheid en verantwoordelijkheid binnen de kernen.

Onze doelstellingen hierbij zijn:

- Duidelijkheid voor sportverenigingen t.a.v. onderhoudsverdeling, eigendom en beheer & onderhoud.
- Verhogen zelfwerkzaamheid. Dit doen we door vergoedingen aan te bieden op basis van het onderhoud dat de vereniging zelf uitvoert.

4. Onderverhuur is onder voorwaarden toegestaan

Onderverhuur door de buitensportvereniging is toegestaan, mits het past binnen de bestemmingsplanruimte en het geen afbreuk doet aan maatschappelijke activiteiten. Buitensportverenigingen hanteren bij de verhuur aan commerciële activiteiten een minimale huurprijs die marktconform is.

Onze doelstelling hierbij is:

- Optimaliseren van het gebruik.

5. We zetten in op duurzame en toekomstbestendige sportaccommodaties

We sluiten aan bij de gemeentelijke doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid. Dit betekent dat we ernaar streven om onze buitensportaccommodaties vanuit 2050 energieneutraal te laten zijn. Daarnaast zijn onze buitensportaccommodaties toekomstbestendig en passen qua omvang bij de vraag die er is.

Onze doelstellingen hierbij zijn:

- Energie neutrale buitensportaccommodaties
- Circulaire economie: bij renovaties en aanpassingen aan onze accommodaties streven we naar een circulaire aanpak.
- Vraag en aanbod (capaciteit) zijn in balans.

Kernboodschap
Deze opinienota heeft tot doel om na te gaan welk ambitieniveau de gemeenteraad heeft ten aanzien van de buitensportaccommodaties.

Oplossingsrichtingen/keuzemogelijkheden/toelichting
Een belangrijk doel van het buitensportaccommodatiebeleid is om een aantal zaken te versimpelen. We willen de buitensportverenigingen meer duidelijkheid, transparantie, eenduidigheid en gelijkheid bieden.

We zien in de ambities vanuit de verschillende beleidsdomeinen dat we als gemeente veel zelfredzaamheid en initiatief van onze kernen en verenigingen verwachten. Een sterke sociale structuur, met de nadruk op zelfredzaamheid en het bevorderen van sociale contacten en netwerken. Vanuit het bestuursakkoord is er aandacht voor het op peil houden van het brede sportaanbod in Maashorst. Iedereen moet mee kunnen doen. Daarnaast stuurt het bestuursakkoord aan op het efficiënt gebruiken van de faciliteiten die er al zijn, open gebruik van accommodaties die laagdrempelig beschikbaar zijn, toekomstbestendige voorzieningen en multifunctionele inzet van sportaccommodaties.

Vanuit de verenigingen ontvangen wij signalen die breed gedragen worden en van belang zijn voor het buitensportaccommodatiebeleid. Vrijwel alle verenigingen ervaren problemen ten aanzien van het werven van voldoende vrijwilligers. Dit legt een druk op de vereniging om de dagelijkse gang van zaken (beheer & onderhoud, geven van trainingen, openhouden clubhuis) operationeel te houden. Daarnaast ervaren verenigingen onduidelijkheid in de communicatie vanuit de gemeente en ervaren ze processen soms als bureaucratisch en stroperig. Verenigingen geven aan graag constructief met de gemeente te willen samenwerken.

Vanuit deze context leggen we u vier vragen/dilemma's voor.

1. **Efficiënt gebruik van buitensportaccommodaties**

We hebben de ambitie om de verantwoordelijkheid voor het efficiënt en effectief inzetten van de buitensportaccommodaties bij de buitensportverenigingen neer te leggen. Door onze buitensportaccommodaties zo efficiënt en optimaal mogelijk in te zetten kunnen meer inwoners gebruik maken van deze faciliteiten. Dit gaat verder dan enkel gebruik door buitensportverenigingen. Overdag staan accommodaties vaak leeg. De gemeente Maashorst stimuleert het medegebruik van accommodaties voor bijvoorbeeld een buitenschoolse opvang of dagbesteding met een sportieve inslag. Dit draagt bij aan de bevordering van een gezonde levensstijl en sociale cohesie in de gemeente. Het efficiënt gebruik van onze accommodaties zorgt er ook mede voor dat de accommodaties op de lange termijn betaalbaar blijven doordat verenigingen extra huurinkomsten genereren.

De verenigingen onderschrijven deze ambitie, maar lopen ook tegen praktische problemen aan. Denk aan het sleutelbeheer bij onderverhuur, veiligheid en het tekort aan vrijwilligers met kennis over dit thema en vrijwilligers die het praktisch uit kunnen werken. Tot slot maakt de gemeentelijke regelgeving het tot op heden niet altijd makkelijk om accommodaties breed in te zetten.

We leggen enkele opties ten aanzien van de rol van de gemeente voor:

A. *Kleine rol*

De verantwoordelijkheid voor het efficiënt gebruik van buitensportaccommodaties ligt bij de buitensportverenigingen. De verenigingen bepalen zelf hoe zij de faciliteiten verdelen en gebruiken, met minimale tussenkomst van de gemeente. Wel zorgen we ervoor dat de randvoorwaarden aanwezig zijn om de buitensportaccommodaties eenvoudig open te stellen of onder te verhuren.

B. Grote rol

De brede inzet van buitensportaccommodaties is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente en de buitensportverenigingen. Dit betekent dat we niet alleen de randvoorwaarden op orde stellen, maar de verenigingen ook actief faciliteren in hun aanpak. Verenigingen kunnen voor advies over het onderverhuren van haar ruimten bij de gemeente Maashorst terecht. Wij kunnen hen adviseren bij vragen ten aanzien van het gebruik (bestemmingsplan), het berekenen van een marktconforme huurprijs, het opstellen van een huurcontract etc. Deze advieswerkzaamheden passen binnen de huidige werkzaamheden van de ambtelijke organisatie in samenwerking met de verenigingsondersteuner van Missie Maashorst.

Advies:

Het advies is om de grote rol in te zetten. De gemeente Maashorst heeft de benodigde kennis in huis en we delen deze kennis graag om verenigingen op weg te helpen. Omdat naar verwachting geen aanvullende ambtelijke inzet benodigd is voor deze rol zullen er geen financiële consequenties aan verbonden zijn. Door te kiezen voor de grote rol zullen verenigingen het gevoel ervaren dat we het sámen doen.

2. Samenwerking tussen gemeente en sportverenigingen

Buitensport verenigingen hebben op verschillende thema's contact met de gemeente. Op het gebied van de activiteiten die zij organiseren hebben zij contact met het Sociaal Domein. Op het gebied van hun accommodatie met Vastgoed, Accommodaties en Facilitair en als het gaat om velden hebben zij contact met Groene Leefomgeving. Voor verenigingen is het hierdoor niet altijd helder hoe ze in contact komen met de juiste persoon en er gaan vaak al enkele mailberichten en telefoontjes overheen voor ze op de juiste plek zijn. Dit zorgt voor frustratie bij verenigingen en haar vrijwilligers.

We hebben de ambitie om de verenigingen meer eenduidigheid en transparantie te bieden vanuit de gemeente. Op het gebied van sportstimulering is er een verenigingsondersteuner die voor verenigingsvraagstukken beschikbaar is. Denk hierbij aan het ondersteunen bij vrijwilligersproblematiek en bij het opzetten van nieuw sportaanbod. Voor vraagstukken rondom accommodaties in de breedste zin van het woord is er geen aanspreekpunt binnen de gemeente Maashorst.

We leggen enkele opties ten aanzien van de rol van de gemeente voor:

A. Kleine rol

Met het buitensportaccommodatiebeleid voldoet de gemeente aan haar plicht en hebben ambtenaren voldoende handvatten om besluiten te nemen en duidelijkheid te verschaffen richtingen verenigingen. De tarieven zijn geharmoniseerd en contracten met afspraken zijn eenduidig. De gemeente beantwoordt vragen van verenigingen en verwijst hen door naar de betreffende afdeling. De complexiteit die verenigingen ervaren in het contact met de gemeente blijft hiermee bestaan.

B. Grote rol

De gemeente verzorgt een vast aanspreekpunt voor de verenigingen en verenigingen kunnen bij deze persoon met hun vragen terecht. Deze medewerker is het eerste aanspreekpunt en vormt de schakel tussen de gemeente en de sportverenigingen. Hij/zij zorgt voor het relatiebeheer, adviseert ten aanzien accommodatie gerelateerde vraagstukken, houdt zicht op de exploitaties van de sportaccommodaties en zorgt waar mogelijk voor optimalisatie van de voorzieningen. De gemeente communiceert actief richting de verenigingen dat deze persoon beschikbaar is naast de verenigingsondersteuner.

Advies:
Het advies is aan te sluiten bij de grote rol. We vinden het belangrijk om in te zetten op een goede relatie met de verenigingen en hiermee kunnen we écht het verschil maken in hoe verenigingen de samenwerking met de gemeente beleven. Het zorgt ook voor lastenverlichting bij de verenigingen als zij een vast aanspreekpunt hebben. Deze grote rol vereist een extra budgettaire investering in de ambtelijke capaciteit, maar zal veel opleveren in efficiëntie.

3. Koppeling van huurtarief aan normering
Uitgangspunt in het buitensportaccommodatiebeleid is het koppelen van het huurtarief aan de normering. De normering gaat over het benodigd aantal velden, kleedkamers, verlichting etc. op basis van ledenaantallen van de verenigingen. De normering wordt opgesteld door de sportbonden en gemeente Maashorst sluit hierbij aan.
Dit betekent dat buitensportverenigingen een maatschappelijk tarief betalen voor de velden waar ze op basis van de normering recht op hebben. We gaan er hierbij vanuit dat de buitensportverenigingen hun trainingen en wedstrijden efficiënt en doelmatig plannen. Als er sprake is van overcapaciteit, dan wordt voor het boventallige veld een tarief gerekend op basis van de volledige kostprijs. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente veel middelen steekt in het beheren en onderhouden van velden die op basis van de normering niet benodigd zijn.

We verwachten dat met het invoeren van een kostprijs dekkend tarief voor boventallige velden de vereniging deze velden niet meer zullen huren, gezien de hoogte van het tarief. Dit betekent dat deze velden veelal niet meer gebruikt zullen worden. We zien hier een aantal keuzemogelijkheden voor de raad:

A. De normering is ons uitgangspunt
We hanteren de normering zoals deze is vastgesteld en monitoren dit. Deze biedt de verenigingen duidelijkheid in hun veldbehoefte. Wanneer de vereniging een boventallig veld wil huren, dan kan dit, maar tegen een kostendekkend tarief. De huur van een boventallig veld is alleen mogelijk per seizoen en dus niet incidenteel. Dit omdat het veld minimaal onderhouden wordt en het niet direct bespeelbaar is.

B. Velden worden altijd tegen een maatschappelijk tarief verhuurd
Verenigingen moeten optimaal gebruik kunnen maken van de velden die er liggen en we geven hen graag de mogelijkheid om ruim te plannen. Het biedt hen de mogelijkheid om activiteiten uit te breiden als daar veldcapaciteit voor beschikbaar is. Daarom worden de velden, ook als er sprake is van overcapaciteit, altijd tegen een maatschappelijk tarief verhuurd. Ook hier geldt dat we dit per seizoen bepalen zodat de gemeente Maashorst het onderhoudsniveau aan kan passen.

Advies:
Het advies is om de normering als uitgangspunt te nemen voor het huurtarief. Dit stimuleert verenigingen bij het efficiënt en doelmatig inplannen van trainingen en wedstrijden. Daarnaast geeft het

de gemeente de mogelijkheid om de boventallige velden, die niet gebruikt worden, na verloop van tijd voor een andere functie in te zetten.

4. Inzet op duurzaamheid
We hebben als gemeente ambities ten aanzien van duurzaamheid. Vanuit het vastgoedbeleid zetten we in op optimalisatie van onze sportvoorzieningen waarbij het streven is dat we in 2050 voldoen aan Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) en CO2 neutraal zijn. De buitensportverenigingen willen ook graag verduurzamen en zien hier de noodzaak ook van in. Ze missen echter vaak de financiële middelen en kennis om hier ook echt stappen in te zetten. Ze hebben behoefte aan ondersteuning van de gemeente in hun duurzaamheidsopgaven.

Hier zien we de volgende rollen voor ons:

A. Kleine rol

We zetten als gemeente onze duurzaamheidsambities in op de gemeentelijke eigendommen op de buitensportaccommodaties. De voorzieningen in eigendom van de vereniging vallen volledig onder hun verantwoordelijkheid. Er zijn externe subsidies beschikbaar en er is veel informatie te vinden over het verduurzamen van een accommodatie. Het risico bestaat dat verenigingen mogelijk de duurzaamheidsambities niet gaan halen voor hun voorzieningen.

B. Middelgrote rol

We werken samen met de buitensportverenigingen om hen te ondersteunen en faciliteren bij hun duurzaamheidsambities. We delen actief kennis over maatregelen, organiseren kennissessies vanuit duurzaamheid en wijzen verenigingen actief op externe subsidiemogelijkheden. Dit past binnen de huidige ambtelijke capaciteit.

C. Grote rol

We helpen de verenigingen zowel financieel als qua kennis om hun accommodatie te verduurzamen. Bijvoorbeeld door de inzet van subsidies vanuit de gemeente waarmee verenigingen extern kennis en advies kunnen inkopen. Daarnaast faciliteren we de verenigingen door het delen van kennis en informatie. Dit vereist een extra investering in ambtelijke capaciteit.

Advies:
We adviseren om in te zetten op ondersteuning en facilitering van de buitensportverenigingen ten aanzien van hun ambities op duurzaamheid (optie B). Gezien de financiële uitdagingen waar de gemeente voor staat is de inzet van extra budget niet haalbaar en wenselijk. Er liggen echter wel diverse kansen en mogelijkheden voor verenigingen om externe subsidies te verwerven en duurzaamheidsmaatregelen door te voeren. Als gemeente kunnen we deze kennis actief delen met de verenigingen. We verwachten dat we hiermee verenigingen voldoende handvatten kunnen bieden om zelf met duurzaamheid aan de slag te gaan.

Vervolg
Het resultaat van de bespreking van deze opinienota wordt verwerkt in het buitensportaccommodatiebeleid. In de dilemma's zitten een aantal keuzes die impact hebben en een beroep doen op de gemeentelijke financiën. In het beleid rekenen we dit door en doen we een voorstel voor de dekking van deze extra kosten (indien nodig op basis van de richting die de raad meegeeft). Dit beleid wordt ter besluitvorming voorgelegd via deze planning:

- Raadscommissie S&B: 12 juni 2025
- Raadsvergadering: 26 juni 2025

Bijlagen
n.v.t.

Uden, 28 januari 2025

Burgemeester en wethouders van Maashorst
de secretaris, de burgemeester,

J.A.G.M. van Aaken J.A. van der Pas